



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union and Republic of Turkey.

Uluslararası *Roman* *Sorunları* *Çalıştayı* Bildiri Kitabı

8 Şubat 2015

Emex Otel-Izmit-Kocaeli

Kocaeli'de Roman Çocukların Eğitim Hayatına Entegrasyonu
Integration Of Romani Children To The Education Life In Kocaeli



DÜZENLEME KURULU:

Ahmet Çokyaşar : Başkan Romanlar Federasyonu

Emine Dömek : Başkan Kocaeli Roman Kadınlar Derneği

Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TAYLAN : Öğretim Üyesi Sakarya Üniversitesi

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Yılmaz BİNGÖL Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Ömer TORLAK KTO Karatay Üniversitesi

Prof. Dr. Yahya Mustafa KESKİN Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Prof. Dr. Hacı Musa TAŞDELEN Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Ali Rıza ABAY Yalova Üniversitesi

Doç. Dr. Suat KOLUKIRIK Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Yusuf GENÇ Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Kamil ALPTEKİN KTO Karatay Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. İsmail BARIŞ Üsküdar Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Abdulhakim BEKİ İstanbul Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TAYLAN Sakarya Üniversitesi

Tefik Mahmut : Avrupa Roman Hakları Merkezi (ERRC)

SEKRETARYA

Emine Dömek : Proje Asistanı

*Muzaffer Sabur : Proje Koordinatörü
Kocaeli Büyükşehir
Belediyesi*

YAYIN EDITÖRLERİ

*Emine DÖMEK Başkan Roman Kadınlar
Derneği*

*Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TAYLAN
Öğretim Üyesi Sakarya Üniversitesi*

PROGRAM

09:00-09:45 KAYIT

09:45-10:15 AÇILIŞ KONUŞMALARI

Doç. Dr. Tahir BÜYÜKAKIN Genel Sekreter Kocaeli Büyükşehir Belediyesi

Doç. Dr. Suat KOLUKIRIK Oturum Başkanı Süleyman Demirel Üniversitesi

10:15-11:00 1. OTURUM

Prof. Dr. Yılmaz BİNGÖL Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Kocaeli Romanları Üzerine Ampirik Bir Analiz: Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Yrd. Doç. Dr. İsmail BARIŞ Üsküdar Üniversitesi

Kocaeli Romanları Üzerine Bir Araştırma

Doç. Dr. Emine DİNGEÇ Dumlupınar Üniversitesi

Kocaeli Romanlarının Bugünkü Durumunun Tarihsel Arka Planına Değİnmeler

11:00-11:30 CAFEBREAK

11:30-13:00 2. OTURUM

Doç. Dr. Yusuf GENÇ Sakarya Üniversitesi

Roman Çocuklarının Eğitim Sürecine Entegrasyonunun Önemi

Tefik Mahmut Avrupa Roman Hakları Merkezi (ERRC) Roma Rights 1 2014: Going Nowhere?

Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TAYLAN Sakarya Üniversitesi

Sakaryada Romanlara yönelik Sosyal Mesafe Araştırması Romanlar ve Sosyal Mesafe: Sakarya Örneği

Araş. Gör. Dilara USTABAŞI GÜNDÜZ KTO Karatay Üniversitesi

Roman Çocuklarının Topluma Entegre Olmalarında Eğitimine Katkısı

Muzaffer SABUR Sakarya Üniversitesi

Romanların Sorunları İle İlgili Çalışmalar Yapan Kurum ve Kuruluşlara Yönelik,

Avrupa Birliği Ve Uluslararası Kuruluşların Hibe Ve Fonları

13:00-14:30 ÖĞLE YEMEĞİ

14:30-15:30 Romanların sorunları ve çözüm yöntemleri

(Yuvarlak Masa Toplantısı)

Bildirinin okunması

15:30-16:00 CAFE BRAK

16:30-17:00 KAPANIŞ- DEĞERLENDİRME

İÇİNDEKİLER

**KOCAELİ ROMANLARI ÜZERİNE AMPİRİK BİR ANALİZ:
SORUNLAR – ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**
Prof. Dr. Yılmaz BİNGÖL / Doç. Dr. Tahir BÜYÜKAKIN

02

**ROMAN ÇOCUKLARININ EĞİTİM SÜRECİNE
ENTEGRASYONUNUN ÖNEMİ**
Doç. Dr. Yusuf GENÇ

15

**KOCAELİ ROMANLARININ BUGÜNKÜ DURUMUNUN
TARİHSEL ARKA PLANINA DEĞİNEMELER**
Emine DİNGEÇ

22

KOCAELİ ROMANLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TAYLAN / Yrd. Doç. Dr. İsmail BARIŞ
Doç. Dr. Yusuf GENÇ

27

SAKARYA'DA ROMANLARA YÖNELİK SOSYAL MESAFE ARAŞTIRMASI
Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TAYLAN / Doç. Dr. Yusuf GENÇ
Yrd. Doç. Dr. İsmail BARIŞ

36

**ROMAN ÇOCUKLARININ TOPLUMA ENTEGRE OLMALARINDA
EĞİTİMİN KATKISI**
Doç. Dr. Yusuf GENÇ / Arş. Gör. Dilara USTABAŞI GÜNDÜZ

44

**ROMANLARIN SORUNLARI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR YAPAN KURUM VE KURULUŞLARA
YÖNELİK, AVRUPA BİRLİĞİ VE ULUSLARARASI KURULUŞLARIN HİBE VE FONLARI**
Muzaffer SABUR

50

SUNUŞ

Bu bildiri kitabı," Kocaeli'de Roman Çocukların Eğitim Hayatına Entegrasyonu" isimli Avrupa Birliği hibe projesi kapsamında gerçekleştirilen Uluslararası Roman Sorunları Çalıştayında sunum yapan akademisyenlerin bildirimlerinin derlenmesi ile hazırlanmıştır.

"Kocaeli'de Roman Çocukların Eğitim Hayatına Entegrasyonu" isimli proje Romanlar Federasyonu ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanmış, Merkezi Finans ve İhale Birimi'nin Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Hibe Programı tarafından fonlanmıştır. Proje 2013 Ağustos ve 2015 Şubat tarihleri arasında Kocaeli'de uygulanmıştır. Projede Avrupa Roman Hakları Merkezi-European Roma Right Centre ortak olarak yer almaktadır. Proje kapsamında Kocaeli Romanları hakkında sosyolojik araştırma yapılması, aile eğitimleri düzenlenmesi, kısa film çekilmesi, Roman Danışmanlık Merkezi kurulması ve eğitim kitapları basılması gibi bir dizi faaliyet yapılmıştır.

"ULUSLARARASI ROMAN SORUNLARI ÇALIŞTAYI" işte bu proje kapsamında düzenlenmiş ve Romanların yaşadığı sorunlar ele alarak çözüm önerileri getirilmesini hedeflemiştir. Çalıştay kapsamında çok değerli akademisyenler sunumlarını gerçekleştirmiş, il yöneticileri ile Romanların sorunlarını tartışma fırsatı yakalamıştır. Bu bağlamda çalıştayın Romanların özellikle Roman Çocukların eğitim hayatında kalabilmelerine yönelik sorunların çözümüne yönelik katkı sağlaması hedeflenmiştir.

ROMAN ÇOCUKLARININ TOPLUMA ENTEGRE OLMALARINDA EĞİTİMİN KATKISI

Doç. Dr. Yusuf GENÇ

Sakarya Üniversitesi, ygenç@sakarya.edu.tr

Arş. Gör. Dilara USTABAŞI GÜNDÜZ

KTO Karatay Üniversitesi

ÖZET

Romanlar, sahip oldukları farklı kültürel değerleri ve yaşam biçimleri nedeniyle toplumdan sosyal, ekonomik ve mekânsal boyutta dışlanmaktadır. Dışlanmanın bu üç boyutu onların toplumdan daha da uzaklaşmasına, kendi içlerinde sağlıklı koşullarda yaşamalarına, eğitimsiz ya da vasıfsız olmaları nedeniyle istihdama katılamayıp, ortalama yaşam standartlarını yakalama imkânı bulamamalarına neden olmaktadır. Yoksullukla beslenen dışlanmadan kurtulabilmeleri için kısa süreli çözümler kalıcı olmayıp, uzun vadeli sosyal politikalara ihtiyaç vardır. Uzun vadeli ve en kalıcı çözüm bu insanların eğitim yoluyla topluma kazandırılmalarıdır.

Bu çalışmada toplumda önyargı, ayrımcılık ve sosyal dışlanmaya maruz kalan dezavantajlı gruplardan biri olan Roman vatandaşların çocuklarının topluma entegre ol(a)mama sorunsalının nedenleri üzerinde durulacak, başarılı bir eğitim sürecine katılımlarının sosyal içermeleri yolundaki etkilerine ve alanda bu konuya ilişkin yapılmış çalışmalara değinilecek ve çözüm önerileri getirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bütünleşme, Sosyal İçerme, Eğitim, Romanlar.

GİRİŞ

Hemen her toplumda sahip olduğu farklılıklar nedeniyle eşitsiz muameleyle maruz kalan bazı dezavantajlı gruplar vardır. Bu dezavantajlı gruplar toplumda yoksul, işsiz, kadın, çocuk, genç, yaşlı, engelli, sosyal güvenlik sistemi dışında kalmış bireyler, etnik azınlıklar şeklinde çoğaltılabilir. Eşitsiz muamele diğer deyişle dışlanmaya maruz kalan bu grupların ortak yönleri sadece hizmetlere erişim ve iş gücü piyasasından uzak kalmaları değil, sosyal ilişkilerinde de sınırlamalarının olmasıdır.

Sosyal dışlanma geniş anlamıyla: "Süreklilik arz eden ve toplumun temel sosyal ve mesleki ortamının dışında kalmayı doğuran çok boyutlu dezavantajlı olma durumu ve birbiriyle ilintili olarak ekonomik, sosyal, kültürel ve politik yaşama etkin katılma yeteneğinden yoksun olma" olarak tanımlanabilir (Aslantepe, 2009: 73). Dışlanmışlığın böylesine çok boyutlu ve karmaşık bir yapıda oluşu, birbirine bağlı zincirleme sorunları da beraberinde getirmektedir. Karmaşık ve çok boyutlu niteliği olan bu dezavantajlılığın olumsuz etkilerinin önüne geçilebilmesi için hizmetlere erişimde ve işgücü piyasasına katılımında eşitliğin sağlanmasının yanında toplumsal duyarlılığın artırılması da gerekmektedir. Tüm bunların sağlanmasında izlenmesi gereken en etkili yol verimli bir şekilde yürütülebilecek eğitimden geçmektedir.

SOSYAL DIŞLANMA VE ROMANLAR

Seyyar, sosyal dışlanmayı emek piyasasından dışlanma ve işsizlik, sosyal güvenlik piyasasından dışlanma ve maddi sıkıntılar, tüketim özgürlüğünden dışlanma ve yetersiz beslenme, sağlık hizmetlerinden dışlanmanın bir sonucu olarak hastalıklar ve rutin ölümler, eğitim hizmetlerinden dışlanma ve kültürel yozlaşma ve nihayetinde toplum değerlerinden dışlanmaya bağlı olarak ortaya çıkan yabancılaşma şeklinde tanımlamıştır (Seyyar, 2010: 39). Bu tanımdan yola çıkarak Roman vatandaşların da sosyal dışlanma yaşayan gruplardan biri olduğunu söylemek mümkündür. Günümüzde Romanların yaşadığı sorunlar sosyal, kültürel ve ekonomik diye sınıflandırılabilir de dışlanmaya maruz kalan bu insanların ortalama yaşam standardını yakalayamamalarının önüne geçmede yeterli değildir. Romanların da toplumun diğer üyeleri gibi hizmetlerden eşit bir şekilde faydalanabilmeleri, sosyal adalet ilkesi doğrultusunda eşit muamele görmeleri, sosyal damgalanmaların önüne geçilmesi gibi konular mikro ve makro düzeylerde sosyal hizmet ve sosyal politikanın çalışma alanı içerisinde yer almaktadır.